

виявити фактично отриману економію бюджетних коштів. Також, коефіцієнт структурного маневрування необхідно розглядати як потенційну можливість впливу на видатки (здійснених на обслуговування державного боргу через структурні зміни у складовій державного боргу). Разом із даним коефіцієнтом в економічних літературних джерелах пропонується визначати показник чистого залучення. Він розраховується як різниця між залученими державними позиками і здійсненими витратами на погашення й обслуговування державного боргового зобов'язання, що надасть можливості виконати оцінку боргової стійкості з точки зору ймовірності отримання фінансових ресурсів як додаткового методу фінансування бюджетного дефіциту.

До третьої групи показників (показник оцінки боргового потенціалу) відносяться показники, які надають можливості з'ясувати перспективи або виокремити засоби, які можливо будуть використані. На нашу думку, показник боргового потенціалу необхідно розглядати, з однієї сторони, як найбільш можливий обсяг залучення державних позик, з послідуочим урахуванням нагальної необхідності їх

погашення до досягнення максимально допустимих обсягів державних боргових зобов'язань, що у свою чергу встановлені нормативно-правовими, а з іншого боку – як максимальний обсяг погашення боргових державних зобов'язань без проведення процесів реструктуризації з метою окреслення кола можливостей для зменшення обсягів державного боргового зобов'язання.

За своїм економічним змістом борговий потенціал являється різницею між фактичною сумою та сумою, що зазначена у законодавчих обмеженнях. Одержаний результат визначає обсяг коштів, які необхідно використовувати для балансування державного бюджету, а також, характеризує показник резерву у випадку негативних змін на борговому ринку, що у свою чергу, допомагає підтримати здатність держави розраховуватися відповідно до своїх боргових зобов'язань із мінімальними ризиками та без ускладнень. Слід відмітити, що позитивне значення показника свідчить про спроможність держави до довгострокового погашення боргового зобов'язання, а негативне значення свідчить про доцільність застосовувати реструктуризацію.

Література

1. Мних А. М. Механізм оцінки боргового тягаря в Україні як спосіб підвищення ефективності державних запозичень / А. М. Мних // Економіка. Фінанси. Право. – 2010. – №1. – С. 17–19.
2. Мацедонська Н. В. Адаптація національної моделі оцінювання стійкості фінансової системи / Н. В. Мацедонська // Вісник Хмельницького національного університету: Економічні науки. – 2015. – № 2. – Т. 1 (222) – С. 160-164

УДК 336.011

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ФІНАНСІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Бондар Ю. – ст. 2 курсу, гр. Фвн-21

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.С.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Питання про економічну сутність фінансів є одним з найбільш дискусійних в економічній теорії. Фінанси – явище настільки значне, складне й неоднозначне, що знайти визначення їх сутності непросте. Ця проблема набуває особливої актуальності в умовах формування нової фінансової системи України, де відбувається створення соціально орієнтованої ринкової економіки. Саме тому необхідно звернутися до змісту фінансів, їх ролі у суспільстві, спираючись на багатовіковий досвід їх використання.

У фінансовій науці існує низка дискусійних питань, і, перш за все, питання про економічну природу та межі фінансових відносин. Одні вчені вважають, що фінанси виникають на першій стадії відтворювального процесу, інші – на другій стадії відтворювального процесу – при розподілі та перерозподілі вартості суспільного продукту; треті розглядають фінанси як поняття відтворення загалом, включаючи до їх складу також грошові відносини на стадії обміну.

Фінанси у загальному трактуванні – це економічні відносини, пов'язані з формуванням, розподілом і використанням централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів для виконання функцій та завдань господарюючих

суб'єктів, а також будь-якої фізичної особи й суспільства загалом й забезпечення умов розширеного відтворення [1, с.4].

Формування грошових фондів здійснюється на різних рівнях. На державному рівні, на рівні суб'єктів господарювання, на рівні фізичних осіб. Саме цим обумовлені такі поняття як публічні фінанси, корпоративні фінанси, особисті фінанси. На державному рівні формуються фонди, що мають загальнонаціональне значення. На рівні суб'єктів господарювання створюються фонди, що забезпечують просте й розширене відтворення, різноманітні резервні фонди. На рівні конкретної людини усвідомлено або не зовсім визначаються обсяги коштів, що спрямовуються на поточне споживання, формування інвестиційних можливостей, соціальний захист тощо.

Фінанси як будь-яке економічне поняття виконує певні функції, в яких виявляється їх сутність і суспільне призначення. Слід зауважити, що фінанси виконують дві основні функції – розподільчу та контрольну, хоча з приводу кількості функцій серед науковців висловлюються різні точки зору щодо.

Основне призначення розподільчої функції фінансів полягає в забезпеченні кожного суб'єкта господарювання необхідними йому фінансовими

ресурсами. При розподілі фінансових ресурсів відбувається зміна форм власності (на рівні публічних фінансів – завжди, на рівні корпоративних фінансів – іноді), але в будь-якому випадку вона остаточна та безповоротна. Звичайно, фінансування передбачає отримання ефекту або економічного, або соціального, інакше воно втрачає сенс [2, с.130].

Контрольну функцію фінансів варто, на наш погляд, розглядати у двох аспектах. З одного боку, контрольна функція – це притаманна фінансам властивість слугувати засобом контролю за процесом розподілу валового внутрішнього продукту та національного доходу. Друга форма прояву контрольної функції фінансів полягає у свідомому використанні контрольної властивості фінансових відносин в управлінні фінансами. Йдеться про організацію фінансового контролю, тобто про діяльність державних і недержавних фінансових органів з перевірки обґрунтованості, правильності та доцільності формування й використання централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів в інтересах розвитку суспільства.

У сучасних умовах абсолютно очевидно є зміна функцій фінансів, а отже, трансформація і самої сутності цього економічного поняття. Не таким очевидним виглядає верховенство розподільчої функції фінансів в умовах розвитку ринкових відносин. Втрачає сенс (хоча не зникає повністю) специфічна ознака фінансів, пов'язана з процесами утворення та використання централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів.

Виходячи з нових реалій, можна

сформулювати основні положення, що характеризують сутність поняття «фінанси» у сучасному трактуванні на основі розвитку теорії грошей і відтворювальної концепції фінансів [3, с.23-24]:

1) в основі фінансів закладено грошові відносини, що виникають на всіх стадіях відтворення суспільного продукту: виробництва, розподілу (перерозподілу), обміну, споживання (особистого й виробничого);

2) фінансові ресурси – це грошові кошти, задіяні та реально функціонуючі в економіці в якості фінансових коштів обігу, платежу, виміру цін і заощадження (накопичення);

3) у процесі обороту грошових потоків в економіці формуються фінансові ресурси держави, суб'єктів господарювання та населення, що приймають форму грошових доходів та інших грошових надходжень;

4) формування та використання фінансових ресурсів здійснюється у процесі фінансування внаслідок приведення в дію фінансових механізмів та використання фінансових інструментів.

Варто зазначити, що існуючі протиріччя у визначенні економічного поняття «фінанси», їх плюралізм і множина існуючих точок зору у трактуванні, диференціація та протилежність значень є джерелом розвитку суспільства, але як досягти гармонії та єдності у цих протиріччях, як зробити їх більш гуманними – це проблема, вирішення якої залежить від усіх учасників економічних відносин.

Література

1. Теорія фінансів : підручник / за ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 576 с.
2. Белоногова И. В. К вопросу о сущности, функциях и исторических предпосылках развития финансов / И. В. Белоногова // Филология и культура. – 2007. – №9-10. – С. 128-132.
3. Продолятченко П. А. Сущность финансов: изменение парадигмы / П. А. Подолятченко // Наука и экономика. – 2010. – №2. – С. 20-24.

УДК 336.531.2.02

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД І ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА

Іваник А. – ст. 4 курсу, гр. Ф_{вн}-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Руденко В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Необхідною умовою розвитку економіки будь-якої держави є висока інвестиційна активність. Вона досягається за допомогою зростання обсягів залучення інвестиційних ресурсів і найбільш ефективного їх використання у соціальній сфері та пріоритетних галузях економіки. Інвестиції формують виробничий потенціал на новій науково-технічній базі та зумовлюють конкурентні позиції країни на світових ринках. Їх якісний рівень, кількісне зростання та співвідношення дають уявлення про здійснювану державою інвестиційну політику.

Інвестиційна політика держави являє собою концепцію ефективного управління інвестиціями, змістом якої є стратегічна ідея організації інвестиційної діяльності та комплекс

цілеспрямованих заходів з регулювання економічних відносин в інвестиційних процесах всіх рівнів, а метою – забезпечення стабільного та ефективного функціонування системи суспільного відтворення в конкретних економічних умовах [1, с.19].

Формування та реалізація інвестиційної політики держави здійснюється з урахуванням раціонального поєднання інструментів прямого державного фінансування та непрямого регулювання:

1) пряме державне фінансування передбачає виявлення та підтримку найбільш слабозвчених, пріоритетних галузей, здатних забезпечити вирішення низки зовнішніх економічних завдань і національну безпеку країни;

2) непряме регулювання передбачає